

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft. — kr.
Félévre 5
Negyedévre 2 . 50
Egy órára 1
Egyes szám ára 4 kr.

Felétős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj.

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

A kvóta.

Debreczen, április 1.

Hogy hát a magyar embernek ünnepi öröme se lehessen már!?

Igaz, hogy ez a hét a szenvedések nagy hete, mely az emberiség legnagyobb szabadsághőseinek, az Istenembernek értünk való szenvedésére irányozza figyelmünket, elmékedésünket, s az ő önfeláldozó halálának szivreható példájában türelemre és megalázódásra int bennünket.

A türelemre csak ugyan nagy szükségünk van. Ha túrni meg nem tanultunk volna, mindennap fegyvert kellene öltenünk külső és belső ellenségeink légiói ellen. De a türelem és megalázkodás kettős erénye hüvelyébe dugatja velünk a kardot, melyet igazaink védelmére gerjedező indulatunk már-már kirántat velünk. Ezek a kegyeletes szent napok, a melyek ábitat érzetével töltik bé szivünket, lelkiünket, a bűnbánat könnyfördőjében tisztogatnak bennünket, hogy méltó fényben jelenhessünk meg a diadalnak azon a fényes ünnepén, mely az cszme hallhatatlanságának bizonyosságával nyugtatja meg aggódó szivünket.

Tudjuk, hogy az eszme halhatatlan, tudjuk, hogy az igazságot a koporsó szájára tett kő el nem nyomhatja, s ezt tudunk olyan végtelenül jól esik. Mert hová lennének nagy bánatunkban, hol állhatnánk meg keserveinknek parttalan tengerén, ha ez a nagy bizonyosság erőt, kitarást, bátorságot nem öntene belénk.

Alig van nap, hogy könnyeink csorgása ne árulná el lelkünk fájdalmát, melyet nemzetünk romlása, sülyedése erkölcsi integritásának meglazulása miatt érzünk. Szégyeljük sokszor, hogy édes testvéreink azok a vak, botor, vagy éppen bűnös, elvetemedett emberek, a kik egyre ássák a vermet nemzetünk önállóságának, szabadságának, anyagi és szellemi jólétének.

Csoda-e, ha ily körülmények közt az a gaz idegen, a kit áldatlan közjogi viszonyaink kelletlen házastársul a nyakunkba vartak, ha ez a gaz idegen, Ausztria, minden követ megmozdít ellenünk s mint a vérszopó polyp, ezer karjával ragadja meg és marcangolja édes hazánk élő testét.

Ugy látszik, hogy az osztrák követeléseknek mindenkori orozatlanságuk megnyilatkozásán kívül most, ebben az esztendőben még az a nemtelen célzatok is meg van, hogy ürmöt akarnak vegyíteni ezer éves fennállásunkon érzelt nemzeti örömünk tiszta színborába.

Tudják, hogy az öröm engedékenyebbé teszi az embereket; tudják, hogy az ünnep csendjét, méltóságát még áldozatok árán is hajlandó biztosítani a tisztességet kedvelő becsületesség: s ebben a mi nemes erényeinkben keresik ők — gaz módon — a maguk hitvány törekvésének az előmozdító rugóját.

Mióta szóba jött a közeledő új gazdasági kiegyezés, azóta folyton rebesgetik, hogy osztrák részről azzal a követeléssel állanak elő, hogy az u. n. közös ügyek költségeinek fedezése céljából a két állam közt eddig elé fenállott hozzájárulási arány Magyarország rovására módosíttassék.

Nem akarunk most itt ismétlésekbe bocsátkozni, hiszen lapunk hasábjain igen sokszor fejtegettük már, hogy hazánkra nézve az eddigi arány, vagy a hogy gyakrabban nevezik: kvóta, az is sérelmes volt s a kiegyezés lefolyt harmincz éve alatt sok száz millió forint erejéig megrövidített bennünket, ezt a már csaknem teljesen kiszípolozott szegény magyar nemzetet.

De az osztrák sógor szemében még mindig nem vagyunk elég ösztövérek, ők még mindig azt vélik, mintha még valamelyes zsir is volna bennünk; hogy tehát ezt megtudják, s bennünket a teljes megsemmisülés, a nemzeti éhhalál karjába döntsenek: a kvóta felemelését követelik.

Magyarország eddigelé a közösügyek költségeihez 31.4 százalékkal járult.

Az osztrák követelések ezt a járulékot a »Neue Freie Presse« értesülése szerint úgy akarják módosítani, hogy a száz egységből a magyar 43.16 százalékat, a z osztrákok pedig 56.84 százalékat fizessenek.

Ez a követelés, ha nem a ravasz gazdaság ármányos számítása volna, igazi örülltségnek volna mondható. Hiszen ez a kvóta Magyarország hozzájárulásának mértékét 11.76 százalékkal súlyosbítaná, vagyis az eddig is rettenő igazságtalanul ránk rótt közösügyes terheket majdnem egész összegük egyharmadrészével tenné nagyobbá.

Ilyet csak a leghatártalanabb gazság akarhat!

Magyarország népének adózási képessége már is túl van csigázva. Nemzetünk tagjai a világtörténelemben szinte páratlan áldozatkészséget fejtettek ki, hogy saját államunk háztartásában az egyensúlyt helyre állítsuk.

Ha tudták volna azok, a kik a hazaszeretet szent tüztől hajtva rávették a nemzetet erre az általok is óriásinak bevallott áldozatra: bizony-bizony nem

lehet tudni, nem tartózkodtak volna ettől a lépéstől, ha csak sejtik vala is hogy a magyar nemzet önmegtagadása a czudar szomszéd, Ausztria, kapzsiságát fogja ellenünk lázítani.

Bármily csekély is hitünk a mostani kormány jóakarátában; bármennyire félünk is poltron gondolkodásuk miatt: annyira elvetemedettnek még ezt a kormányt sem hisszük, hogy eladja saját hazája, saját nemzete legvitálisabb érdekeit. Elkerülhetetlen lesz tehát az összehittetés az osztrák és a magyar regnikoláris bizottságok között.

Mi történik akkor?

Ha a két állam képviselői nem tudnak végleges megegyezésre jutni; a döntés tisztességes közös uralkodót illeti.

Ő felsége, I. Ferencz József király sokkal jobban ismeri hű magyar nemzetét anyagi nehézségét; sokkal több igazságszeretetet honol fejedelmi szívében: sem hogy a kapzsi testvér pártjára állhatna s Ausztria érdekéért Magyarország megkárosítását kívánná, vagy mondaná ki döntő szavával.

Ő hozzá apellálunk!

Ha még nem is bírja magát rávenni arra, a mi nevét minden Habsburgokénál fényesebb dicsőség sugárkoszorujába fonná, hogy visszaállítsa Magyarország teljes állami függetlenségét: abban azonban erősen bizunk hogy házának legbiztosabb fentartó oszlopát nem engedi megingatni, mert akkor az egész épület is romba dől s maga alá temeti mindazokat, kik a házban vagynak.

Tanácsosok, külsők és belsők, titkosok és nyilvánosok ezeket hozzatok a felség tudomására, ha nem akartok az osztrákok határtalan kapzsiságának olcsó mártalékává válni. **Grotius.**

A zágrábi tartománygyűlés és a millennium. A zágrábi tartománygyűlés jelenleg szünetel; felmerült tehát az a terv, hogy a millennium alkalmából összehívják. — Mivel azonban egyéb dolga nem lenne, az előkészítés alatt levő ügyek még nem értek meg a tartománygyűlési tárgyalásra s így az összehívás nagy költségbe kerülne, egy pár ülés kedvéért letettek a tervről és Gurgjevics tartománygyűlési elnököt felkérték, hogy Budapesten lépjen összeköttetésbe a döntő faktorokkal és eszközölje ki, hogy a meghívás ne a tartománygyűléshez, hanem az elnökséghez intéztessék, a mire aztán az elnök és a két alelnök a millenniumi ünnepekhez emenne.

A német császár és az olasz király találkozása. Mila óból jelentik, hogy Umberto olasz király és Vilmos német császár velencei találkozása teljesen hivatalos jellegű lesz. A találkozásban Ricotti tábornagy, olasz hadügyminiszter is részt fog venni.

Jog- és pénzügyi bizottsági ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, április 1.

A városi jog- és pénzügyi bizottság hosszabb gondolkodás után tegnap délután ült össze, hogy tárgyalhassa azon két nagy horderejű indítványt, a melyek most foglalkoztatják az egész országot.

A római katolikus al gimnáziumnak főgimnáziummá fejlesztése céljára a róm. kath. egyházbizottmányának a kért 100,000 frinyi összeget a bizottság egyhangulag megadni javasolta, azonban igen helyesen több feltételt kötött alapítványához.

Szabó József főszámvevőnek azon ismeretes indítványát, hogy Debreczen város a debreczeni protestáns egyetem létesítéséhez két millió forinttal járuljon, nem tárgyaltak ugyan, de a tárgyhoz szölközül többnek ajkán elhangzott határozatlanság, a kellő jóakarattal hiánya mind nem eredményezik azt, hogy e nagyfontosságú ügy mielőbb befejezést nyerjen.

Abraham Lászlónak kétségbeesítő a véleménye, mely szerint az indítvány tárgyalása előtt meg a m. kir. kormányval és az egyházkerülettel volna szükséges tárgyalni.

Azok az álokoskodások pedig, a melyeket Balkányi Miklós hangoztatott, mindenre mutatnak, csak arra nem, hogy Balkányi Miklós szíven fekdőnek az egyetem mielőbbi felállításának ügye.

Meg is érdemelte azt a heves, de igazságos megtámadtatást, melyet dr. Bakonyi-től kapott.

De az ügy helyzetét legjobban illusztrálta Márk Endrénének közbeszólása:

— Ebben a határozatlanságban posványosodik el az ügy.

Az indítvány érdemére vonatkozólag semmit sem határoztak, hanem elfogadták dr. Kola János azon indítványát, mely szerint

a bizottság óhajtja a debreczeni fő-kola egyetemé fejlesztését és kész annak megvalósítása végett a legmesszebb menő áldozatokra is és a főszámvevő indítványát egy albizottságnak adja ki, minden irányban való tárgyalás és véleményes jelentéstétel végett.

A gyűlés lefolyásáról szóló részletes tudósítást különben, saját jelenvolt tudósítónk a következőkben írja meg:

A jog- és pénzügyi bizottság rendkívüli nagy érdeklődés mellett tartotta meg tegnapi ülését, melyen két kiváló fontosságú ügy került tárgyalás alá.

A gyűlésen jelen voltak Vértessy István főjegyző elnök, Csanak József, Bakonyi Samu, Szilágyi Károly, Zádor Lajos, dr. Kemény Mór, Szabó József, Nemes Kálmán, Koszorus Lajos, dr. Kola János, dr. Balkányi Miklós, Komlóssy Dezső, Komlóssy Arthur, dr. Király Ferencz, Abraham László, Márk Endre, Szabó Kálmán, Kovács József.

A gyűlés mindkét tárgya fontosságánál fogva élénk vitát provokált, melyben kivétel nélkül az összes jelenvoltak résztvettek.

A r. kath. főgimnázium.

A debreczeni róm. kath. egyházközség kérvényt adott be Debreczen városához, melyben százezer forintot kér az al gimnáziumnak főgimnáziummá fejlesztésére.

Felolvasták a főszámvevői véleményt, mely oda konkludál, hogy a város az al gimnáziummá fejlesztéséhez járuljon hozzá 1.850,000 darab téglával, 80,000 darab cseréppel és azonkívül a házi pénztár terhére 60,000 frittal. Ez az összeg 10 év alatt évenként 6000 frittal vetessék fel a költségvetésbe, a rendkívüli költségvetés keretén belül és ugyanolyan irányban fizetessék is ki.

Balkányi szerint hiányos a főszámvevői vélemény, mert nem mondja meg, milyen alpból adassék a 100,000 frt. Ugy tudom, hogy a város deficzittel dolgozik, szükséges volna tehát annak a megállapítása.

Szabó József felvilágosítja Balkányit, hogy a megajánlott összeget csupán a költségvetés keretén belül veszik fel.

Balkányi Miklós és Komlóssy Dezső arra nézve kérnek felvilágosítást, vajjon ettől a 100,000 frttől függ-e a főgimnázium

felállítása, mert úgy tudják, hogy Schlauch biboros püspök és a többi alapítók mind csak feltételeken adták az alapítványukat. Már most mi történnék akkor, ha a feltételek elestével nem volna felállítható a főgimnázium?

Zádor Lajos örömmel járul hozzá az előterjesztéshez, mert szükségesnek tartja a második főgimnázium létesítését és a főszámvevő javaslatával szemben a teljes 100,000 frt megadását indítványozza.

Dr. Bakonyi Samu egy igen nagyfontosságú eszmét hozott felszínre. Nevezetesen, hogy a városnak adománya fejében kellő befolyása biztosítsák a főgimnáziumnál. Hivatkozik arra, hogy ez még mindig így volt valahányszor a város nagyobb alapítványt tett, mindig arra igyekezett, hogy befolyást biztosítson magának alapítványa arányában. A város jól felfogott érdekeiben szükségesnek tartja ezt, annál is inkább, mert felekezeti iskoláról van szó. Ennélfogva indítványozza, hogy a javaslatához egy klausula csatoltassék, a melyben a város befolyásának biztosítása mondassék ki.

Kola János kéri Bakonyit, hogy tegyen pozitív indítványt a melyben határozottan fejtsé ki, vajjon az iskola gazdasági ügyeire, vagy tanügyi vezetésére kívánja-e a város befolyásának biztosítását?

Bakonyi: a klausulara konkrét javaslatot nem tesz, csupán határozottan kéri kimondani, hogy a város adományának arányában befolyást kíván magának biztosítani, még pedig a Kola által említett mind a két módon, azonkívül még az iskola felügyelő bizottságába a város hivatalos képviselője is beválasztandó lenne. A módzatok megállapítására vonatkozólag pedig indítványozza, hogy az a városal és a kérelmező testülettel együttesen határoztassék meg.

Balkányi a főszámvevői jelentést fogadja el, miután azonban a főgimnáziumra tett többi alapítványok csak feltételeken adományoztatnak, indítványozza, hogy mondassék ki, hogy a város is csak oly feltétellel adja alapítványát, ha a többi alapítványok is megadatnak. Hozzájárul Bakonyi indítványához, mely szerint a városnak befolyás biztosításának adományának arányában és kulcsa szerint a főgimnáziumnak anyagi és szellemi vezetésére.

A „DEBRECZENI” TÁRCLAJA.

A bosszu.

Kedves Barátom!

Meglehetősen régen volt utolsó levelváltásunk ideje, mióta mindketten falura vonultunk nyaralni. De most újra megkezdem levelezésünket. Hogy eddig is miért hallgattam, te azt bizonyosan gondold, mit viszont sziveségből én is megteszek neked, bár mint az atábbiakból beláthatod, nem jól ítélsz, ha így teszesz, mert bizony legutóbbi, általad még nem ismert élményeim annyira igénybe vették minden időmet és képességeimet — a melyeket t. i. nyári szenderegésből életre tudtam kelteni — hogy azokból, már megbocsáss érte, neked nem jutott semmi sem.

De ime, hogy bocsánatodat kiérdemeljem, egész részletes tudósítással szolgálok azokról a mulatságos, főleg azonban tanulságos dolgokról, melyeken most keresztül estem.

Társadalmi viszonyainkat eléggé ismerheted azokból az időkben, miket nyaranta nálunk szoktál tölteni. Távól áll az attól a naiv egyszerű és jóindulatu patriarchális életől, mely a nagyvárosi túlfeszített idegzetű emberre oly vonzólag hat s oly melegséggel tölti el.

Ilyen helyet már talán keresve se tudnál találni, elfoglalta helyét, ha szabad úgy mondanom, egy új genre, az u. n. kisváros. Mert a hol urak laknak, az nem lehet falu, hanem az feltétlenül legalább is kisváros, a hol pedig urak nem laknak, az lehet falu, de

nem jön tekintetbe, az olyanforma szerepet viszik ez idők szerint, — miut az almában a csutka.

Ur-lakta helyen! . . . ott egészen más világ van! s természetes, hogy a kisváros egyik főjellemvonása az a . . . hogy is mondjam . . . nagyrálatás, a mit mindenki ismer, ha másuttan nem: az élelapokból. Hanem a másik főjellemvonás, a plejklázás, meglepő változatosságaival a világ összes élelapjainak is kimeríthetetlen tenger volna.

Nekünk, kik egy kissé elvonultabban élünk és mintegy madártáviatból szemléljük azt, végtelen nagy mulatságokra szolgál, mikor egy asszonynak a száján kiszalasztott szó miatt az egész társaság felkavarodik, mert — tudod — a kisvárosi önérték nagyon érzékeny!

Ily körülmények közt jött a hír, hogy új lakók költöznek városunkba. Valami vagyonos család, mely áll a papából, a mamából és egy leányból. Egyebet nem tudtak róuk előre, s én még most sem tudok. Nem igen törődtem velük s azt sem tudtam, hogy mikor érkeztek meg. Akkor találkoztam velük először, mikor hozzánk is eljöttek vizitálni.

Reám igen jó benyomást tettek. A mama, ki vékony, finom, elegáns nő, kellemes modorával, kissé szuró tekintetével, a papa komoly, szótalan, de rokonszenves megjelenésével. A leány: Ilonka, igen vig kedélyű, közvetlen modoru, de egy kevésé kokett viseletű, mit különben csak többszöri érintkezés után lehetett rajta észrevenni.

A vizit lefolyása egészen sablonszerű volt, nincs róla semmi megjegyezni valóm.

Nem mondom, hogy a leány nem keltett nálam érdeklődést. — Különösen szeretem a

beszédés, vig és szellemes nőket s ha hozzá még halvány piros arcz, aranyszőke haj s nyulánk, telt idomu termet járul, akkor már daczára minden flegmánknak, nem álok jót magamért. Természetes ennélfogva, hogy csakhamar tisztelgetem én is náluk. A szives fogadtatás feljogosított a többszöri látogatásra. — Midőn először mentem délutáni vizitre hozzájuk, Palfalvyné azzal fogadott:

— Ilonka lent van a parkban, azonnal felhivatom . . .

— Majd talán felkeresem magam?

Elindultam tehát felkeresésére s megtaláltam a hársak alatt, a mint épen észre nem véve közeledésemet, mélyen elmerülve olvasott.

— Ah, Marlitt?

— Igen, ismeri?

— Olvastam a jebb regényeit. Különösen régebben igen szerettem.

— Most már nem szereti?

— Ahogy vesszük. Ugy vagyok vele — bocsánat a hasonlatért, de most hirtelen nem jut eszembe más — mint avval a nagyon finoman elkészített becsinálttal, a mely jól esik ugyan, de ki nem elégít.

— Ugy? Hát ki képviseli azt a — mondjuk — libapecsényét, a — mely kielégíti?

— Jókai.

— No hiszen! Hahaha . . .

Szegény Jókai libapecsénye.

— A hasonlat egy kicsit különös, az igaz, de az nem zárja ki, hogy Jókait többre ne becsüljem a világ összes íróinál.

— A mint hogy a libapecsényét többre becsüli a világ összes pecsenyéinél?

Jóizü nevetésben tört ki, én pedig természetesen más tárgyra térítettem a beszél-

Komlóssy Arthur a főszámvevői javaslatl szemben a 100.000 frt teljes összegében való megadását javasolja, azon feltétel alatt azonban, ha Schlauch ura lesz adományának és a kilátásba helyezett alapítványt tényleg meg is adja. Nem tartja azonban lehetőnek a felekezeti iskolák autonómiájának sérelme nélkül a város befolyásának biztosítását.

Szilágyi Károly a kért 100.000 frt megadását nem tartja szükségesnek, ha a főszámvevő által megajánlott összeg is elegendő. Bakonyi indítványát elfogadja és egy három tagú albizottság kiküldését javasolja, a mely megállapítsa, hogy milyen befolyást biztosíthat magának a város a főgymnasium vezetésére.

Szabó Kálmán szerint a befolyás biztosítása kényes kérdés, mert vagy bizunk vagy nem. Az utóbbira pedig nincs okunk. — Indítványozza, — hogy csupán csak a tandíj megállapítására biztosítsák befolyást, hogy a két főiskola között e miatt konkurrenzia ne fejlődjék.

Bakonyi hivatkozik arra, hogy minden iskolánál úgy szokott az történni, a melynek a létesítéséhez valamely testület hozzájárul. Annál inkább szükséges a befolyás biztosítása egy teljes autonómiával nem bíró iskola vezetésére.

Dr. Király Ferencz a kért 100000 frt megszavazását teljes összegben óhajtja, a befolyás biztosítására vonatkozólag pedig elégségesnek hisz annyit, ha kikötik, hogy a tanítási nyelv mindig magyar legyen.

Zádor Lajos hozzájárul mindenben Bakonyi indítványához.

Komlóssy Dezső a főszámvevő be-terjesztett jelentését fogadja el. Csatlakozik Bakonyi indítványához, melyet szükségesnek és okvetlenül kikötendőnek vél. Csúpan azt kívánja még hozzátétni, hogy az intézet vezetése csak a hazafias kegyes tanítórend kezében maradjon, nehogy majd átadják az iskolát a jezsuitáknak.

Balkányi hozzájárul szintén az összes indítványokhoz és a befolyást az alapító levélben kívánja preciziroztatni, mely alapító levelet a jog és pénzügyi bizottság elé kell terjesztetni elfogadás végett.

Kola konkrét javaslattal áll elő, melyet

a bizottság élénk eszmecsere tárgyává tett és végül több módosítással elfogadott. Az indítvány szövege a következő:

A jog- és pénzügyi bizottság mondja ki, hogy a főgymnasium létesülését egyhangulag óhajtja és a százezer forintot az anyagok betudásával megadja a következő kikötések mellett:

1. Hogy előzőleg teljes biztosíték nyujtassék a róm. kath. egyház részéről, hogy az iskola-alap többi része már realizáltak tekinthető.

2. Hogy ezen százezer forint tőkealapítvány tíz év alatt egyenlő részletekben fog kiadni évi költségvetésben s mindaz, mit a város az építéshez téglá, cserép és egyéb anyagokban természetben kiszolgáltatni fog, az betudassék.

3. Hogy a városnak a kath. egyház kormányzata részéről a gymnasium gazdasági ügyeibe és tanügyi vezetésébe befolyás engedessék és az iskola tanügyi vezetése a magyarországi kegyestanítórendnél, esetleg a tanároknak részben a m. kir. közoktatásügyi kormány részéről leendő kinevezése mellett örökre biztosítva maradjon.

Az alapító levél kidolgozása után a bizottsághoz visszatérjesszandó.

Ilyen alakjában az indítványt Bakonyi, Nemes Kálmán és többek hozzászólásai után egyhangulag elfogadták.

Szabó József indítványa.

Szabó József ismeretes indítványa került ezután tárgyalás alá, a melyre vonatkozólag érdemleges határozatot ugyan nem hoztak, csúpan csak elvi jelentőségű határozatot mondtak ki, a mely irányadóul szolgál aztán annak az albizottságnak, a melynek Szabó József indítványát tárgyalás és véleményes jelentéstétel végett kiadták.

Balkányi Miklós hosszabban szól az indítványhoz és ajánlja, hogy a bizalmas értekezleten megválasztott albizottságnak adják ki beható tárgyalás és legrészletesebb jelentéstétel végett Szabó József indítványát. Az albizottság véleményes jelentését, a mely különösen a dolog pénzügyi oldalára terjedjen ki — a jog és pénzügyi bizottság mielőbb elvárja. Indítványozza, hogy érdemleges határozatot még ez ügyben ne hozzanak, mert

most még nincsen olyan alakban az indítvány, hogy az tárgyalható lenne, de meg olyan elvi kijelentés, hogy a két millió forintot a jog- és pénzügyi bizottság megadni javasolja, míg nem tudja miből teremtsék azt elő s nem tudja, hogy nem vezet-e az a város anyagi romlására, (Nagy derűltés) csak az ügynek kárára lenne. Azért nem is kell érdemleges kijelentést tenni, nehogy ez praejudikáljon az albizottságnak. Azért tehát míg nem tudjuk, hogy adhatjuk-e a két millió forintot és hogy miből teremtjük azt elő . . .

— Kikeressük a módot — vágta közbe Márk Endre.

Balkányi: addig ne tegyünk semmi kijelentést.

Ezután mondta Márk Endre azt, a melyről már előbb megemlékeztünk, hogy:

— Ebben a határozatlanságban posványosodik el az ügy.

Balkányi folytatja még tovább is sem hideg, sem meleg beszédét és veri a mellét, hogy ő megnyugvá-sal nem tudna hozzájárulni egy olyan indítványhoz, amely a 2 millió megszavazását már a priori kimondaná.

Kola szintén ilyen értelemben nyilatkozott. Nem tehet — mondja tovább — a bizottság mas enuncziációt, mint azt, hogy óhajtja az egyetem felállítását és ahhoz a legmesszebb menő áldozatok árán is kész hozzájárulni. Megütöközzel hallja azonban, hogy Abrahám László t. főügyésznek az indítványra vonatkozólag elvi ellenvetései vannak. Felkeri, hogy mondja el azokat itt a bizottságban, ha az indítványt károsnak tartja. — Végül a bizottság kiküldése mellett szólván, — kéri a főügyészt, hogy ő is részt vegyen abban.

Csanak József pártolja Kola indítványát.

Abrahám: A tanácsban elfoglalt elvi álláspontjáról meggyőződése nem engedi, hogy nyilatkozzék már előre ez ügyben, de ha a bizottság rendelkezik vele, — mint tisztviselővel — meghajlik. Ehhez is magyarázatot fűz. Debreczen városa azzal a két millióval az egyetem létesítéséhez csak hozzájárulna, de azt még nem létesítené. S a bizottság kiküldése ellen, ha minden elvi kijelentés nélkül küldik azt ki — nincs is kifogása.

Balkányi Samu látva azon határozat-

gezet és összeszedtem mindem elménezségemet, valamint mulattatásra rendelt tulajdonaimat, hogy jó híremet megalapítsam nála. — Sikerült é, nem-é, nem tudom, de azt igen, hogy ream nézve jól és kellőmeseen tölt el ez a délután, mit óhajtottam minél többször megszerezni magamnak. Gyakran elmentem hozzájuk. Egy-zer aztán tudatára ébredtem annak, hogy nagyon is jól találom magamat az Ilonka közelében, sőt akkor is társalgok vele, mikor távol vagyok tőle.

Szörlemem nagy metamorfózisra mentek át. Az az unalmas nyári idő, midőn tulajdonképen csak szunyókál az ember, s mely oly lassan megy előre, mint a milyen lanyhán él ő maga, most úgy repül tőlem.

Szóval: — csak úgy titokban, egyedül neked sugom meg szerelmes voltam Ilonkába.

De nem voltam boldog szerelmes. Különösen két dolog nyugtalanított nagyon. Tudod már, hogy sokszor voltam az én ideáloznál és mindig alig vártam, hogy egyedül lehessék vele. Bárán hagyhattak magunkra, hiszen — a mint ismersz — nem szoktam praktizálni sem a bökölást, sem a szerelem vallomást, sem kétértelmű élczek faragását, vagyis inkább nem értek hozzá. Különben a kétfő együtt szokott járni. A ki valamit nem szokott, azt nem is tudja, a mit pedig valaki nem tud, azt rendszerint nem is szokta. Nem is akarok tehát e tekintetben neked további kommentárral szolgálni.

De észre kellett veennem, hogy habár az én Ilonkám vig, élczes, kötekedő volt, hangulatán átsötétlett egy kis erőteteltség. Néha meg mintha az unalmát akarta volna elérteni.

Istenem! beh sok keserű órát okozott ez

nekem. Mennyit eltöprengtem rajta . . . mennyit eikuttattam, hogy mi lehet ennek az oka!

A másik, a mi aggasztott, az volt, hogy konkurrensem akadt, mi annál kellemetlenebb volt, mert úgy láttam, hogy azt tüntette ki Ilonka kegyeivel inkább, mint engem. Ez a konkurrenzia pedig részemről abból keletkezett, hogy bezzeg annak a társaságában olyan szívből fakadó volt minden szava, hogy szinte minden reményem oda lett. Tudod talán mi-féle reményeket értek. A bennem feléledt féltékenység pedig gyűlöletté fajult, mikor láttam, hogy ez a haszontalan fráter ő irányában, kihez én mint szenthez közeledtem, többet megenged magának a kelleténél . . . és ő ezt türtel!

A véletlen nem sokára gondoskodott, — hogy vége legyen gyötrelmeimnek.

Akaratlanul tanuja voltam egy beszélgetésüknek, mit ők nem tudtak.

— Adjon egy virágot Ilus, mondja az én vetélytársam. Pista urfi.

Az Ilus vállat vonva utasítja, hogy — Hat vegyen magának.

A Pista urnak egy gúnyos mosoly jelentkezik az ábrázatján.

— S aztán »avval az udvarlójával« is ilyen felvállról szokott beszélni?

— Hahaha! Maga féltékeny arra a szent gyerekre, kinek a fejet kellene bekötni csak, hogy egy tökéletes madonna arcú, szönde leánya legyen belőle. S hogy ne féljen attól a szuszimuzsi fiutól, aki csak három lépésről a szuszimuzsi fiutól, aki csak három lépésről mer beszélni az emberekkel, hát ime . . . s egy kaczer tekintettel feltűzte keblére a kért rózsát. A kintünetet annyira a helyzet urának tudta magát, hogy megfogta a motoszkáló

kezeckét s közel húzódva hozzá erősen a szemébe nézett a leánynak.

— Ugy-e . . . édes Ilus, nem szereti azt az unalmas, jámbor ficzkót? . . . ugy-e . . . hogy kedves Ilus . . . s egészen közel hajlott hozzá, szinte ajkával érintette arcát.

A leány türtel a don Jouánnak, hogy a szorongassa, sőt kihívóan viszonzta tekintetét, de most egy kissé elhúzódott tőle . . . én pedig ott hagytam őket.

Bizonyára fogalommal bírsz róla, hogy mily érzelmekkel küzködtem ezután. A csalódás, a kiábrándulás keserősége egyesült bennem a szögyenezettel, haraggal és gyűlölettel az ellen a léha fráter ellen, aki tiszta vonzalmamat úgy robbantotta szét, hogy még az én felsőbb lénynek tekintett idealomat is a legközségesebb gyarló emberei közé rántotta le. Magam sem tudtam, hogy úgy szerettem azt a leányt, úgy fájt, úgy sajgott minden izem a jelenet után.

Jó szerencse, hogy olyan könnyen felpezső vérem van.

Nem engedem, hogy a fájdalom, a bánalagsága vegyen erőt rajtam, hanem a bosszú indulat-szökrája gyult föl véremben.

Nos kedves hölgyem és uram! öök meg majd meglátják, hogy nem mindig nézek ki még beköött fjjel sem madonna arcú leánynak és nem mindig vagyok olyan unalmas!

Most már csak nem mindennap ott voltam Pálfalvyéknál. Első odamenetelen alkalmával ez epizód után azzal szólítottam meg a leányt, hogy

— Mily sejtelmes mélabus kinézésű ma?

— Csak szeszély az. Hiszen ismeri ezt a tulajdonságát a leányoknak talán?

lanságot, a melyet a felszólalók részéről tapasztalt, mondott ezután lelkes és szónoki hévtől áthatott beszédet. Megelégedéssel veszi tudomásul, hogy **Abrahám László** részt vesz az albizottságban, de az a bizottság nem minden elvi kijelentés nélkül küldeték ki. Kiterjeszkedik ezután a káros vitára, mely a két millió honnan való előteremtése felett megindult. Levesnek jelenti ki azon felfogást mintha Debreczen városa létesítene a protestáns egyetemet. Itt egy három százados intézmény kiépítéséről van szó, a melynek létesítéséhez már három százada óta járul hozzá a protestantizmus is, hogy egyetemmel akarják fejleszteni, a protestantizmus jóval többet áldozott már arra a célra, mint a Debreczen város két milliónyi alapítványa. — Debreczen városa tehát nem létesít egyetemet hanem csupán hozzájárul ahhoz: alapítványával. Hivatkozik arra, hogy Debreczent a főiskola tette naggyá s hogy most e három százados intézményt betetőzhessék arra elősorban egyetertésre van szükség s csatlakozik azon kijelentések felett, a melyeket Bakányitól hallott. Hogy tehát a jog es pénzügyi bizottság egyhangú határozatot hozhasson, hozzájárul Kola indítványához.

Bakányi r. flektál Bakonyi szavaira és Kola ajánlja a bizottsághoz.

Abrahám László kifejti, hogy neki megvan a maga eszméje az egyetem ügyében. A város hogy megtehesse a maga két millió alapítványát, előbb tisztába kell jönnie az előfeltételekkel. A városnak előbb érintkezésbe kell tennie magát a m. kir. kormánnyal, ha vajjon engedélyezni fogja-e az egyetem felállítását.

Bakonyi: Igen engedélyezni, Wlassits kijelentette.

Abrahám: azután meg kell beszélni az egyetem ügyét a tisztántuli Egyházkerülettel is, ne hogy a város megtegye az alapítványt es az egyetem ne legyen felállítható.

Márk Endre a főügyész azon szavaira, hogy az alapítvány tevésnél előbb az előfeltételekkel kell tisztába jönnünk, — válaszol. Nem tartja helyesnek **Abrahám** felfogását. Ne kérd-zzék ok azt, hogy akarja-e a kormány, az egyház az egyetem létesítését, hanem igeis tegyék meg a maguk nagyszerű ala-

pitványát. Ne tegyék függővé annak létesülését ilyen lavirozásokkal, hanem kös-ék le az egyetemet Debreczen részére. Önként értendő, hogy az alapítványtevés — mint volt előzőleg a r. kath. egyház részére — szintén feltételes lenne.

Abrahám László helyreigazító szavai után még **Bakonyi** és **Komlóssy Dezső** szólottak s azután a bizottság egyhangúlag elfogadta több módosítás után **Kola János** következő indítványát:

A jog és pénzügyi bizottság minden tagja melegen óhajtja a református főiskola egyetemmel fejlesztését s nem habozik, minden lehetőség, a legmesszebb menő áldozatok árán is, megtenni az egyetem létesítésére;

de a módosítók tárgyalása végett főszámvevő indítványát minden irányban való tárgyalás és ide részletes javaslat terjesztése végett egy bizottság kiküldését javasolja, mely következő tagokból álljon:

Lengyel Imre elnök, **Dr. Bakonyi Samu**, **Dr. Kola János**, **Márk Endre**, **Szilágyi Károly**, **Komlóssy Arthur**, **Zádor Lajos**, **Szabó József** főszámvevő és **Abrahám László** t. főügyész.

A gyűlés ezután — több tárgy nem lévén — d. u. 5 órakor véget ért.

Ujdonságok.

A Csokonai-Kör választmányi ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen április 1.

A Csokonai-kör választmánya tegnap d. u. 5 órakor a főiskola olvasótermében **Széll Farkas** elnökléte alatt ülést tartott. A választmány tagjainak üdvözése után **Varga Bálint** dr. titkár a választmány múlt üléséről

Ép ellenkezőleg, úgy találom, hogy maga édes Ilonka nagyon kegyetlenül bánik velem egy idő óta. Pedig ha tudna, mily végtelen rosszul esik minden olyan könnyelműen odavetett szó, minek maga, édes, semmi fontosságát sem tulajdonít. Szívemnek azt az ürességet, melyben igen hosszú ideig legfeljebb csak a vágyakozás honolt, a maga areza, a maga lelke töltötte be egészen. Érzem, hogy boldog csak a maga bírásával lehetek. Igen... édes angyalom, csak téged, örökre nagyon, de nagyon szeretlek.

Areza eget, tekintete nyugtalanul re-
pesett.

Hirtelen átéltem s ajkaira egy csókot nyomtam.

Ez a helyzet azonban épen csak egy-perczig tartott, mert a következő pillanatban Ilonka kibontakozott karjaim közül.

Pista urfi állt előttünk... fagyos nyugtalommal, szarkasztikus mosolylyal — Ezer bocsánat.

Nem mondhatta tovább, Ilonka ráki-
áltott:

— Ugy latszik, hogy maga a kém szerepét sem tartja magához méltatlannak!

Ez volt az a pillanat, mikor kérdést kellett volna tennem Pistához.

— Ugy-e még sem vagyok olyan nagyon unalmas, jambor gyerek?

Hadd legyen teljes a bosszu melyet el-
lene forraltam. De megsajnáltam Ilonkát, nem akartam Pista előtt megszégyeníteni, hanem elég volt egy diadalmas pillantás a dühösen távozóra, kit örökre eikergettem Ilonkától. A leánynak pedig azt mondtam, hogy bucsuzni jöttem, megyek vissza a városba... s aztán faképnél hagytam.

[Konrad Ernő.

szóló jegyzőkönyvet olvasta fel, melyet hitelesítettek.

Ezután **Tóth Béla** pénztárnok olvasta fel a pénztári jelentését, melyet a választmány tudomásul vett s kiadta a számvizsgáló bizottságnak.

A titkár **dr. Bakonyi Samu**, ki hosszas betegségéből csak most épült fel, bocsánatot kér, hogy részletes jelentést nem terjeszthet elő.

A választmány, tekintettel a főtítkár hosszas betegségére, elfogadta a főtítkár előterjesztését, hogy jelentését a legközelebbi választmányi ülésen olvassa fel.

A távollévő **Lengyel Imréné**, a csokonai-kert felügyelőjének beadott indítványát a főtítkár olvasta fel. Az indítvány mely azt foglalja magában, hogy a Csokonai-kertben levő összepiszkolt és összevagdalt padok kijavítására adjon neki a választmány felhatalmazást, elfogadták s egyidejűleg elhatározták, hogy a kertben még hat új padot állíttatnak fel.

A közgyűlés határnapját a választmány ápril 19-re tűzte ki a városháza nagy tanácstermében. Az ezt megelőző választmányi ülést 14-én tartják meg.

Széll Farkas elnök jelenti ezután, hogy a csokonai-erőklyéket felküldötték a fővárosba. — **Hamar László** ösmert nevű írónk, — a Csokonai-kör választmányi tagja az általa szerkesztett és 1871-ben kiadott „Csokonai-Emlény“ egy diszpeldányát, továbbá a csokonai szobrának aranykeretbe foglalt s a leleplezőkor fölvev fénypépet ajándékozta a Csokonai-körnek. Köszönettel veszik és megőrzés végett átadják a relikviákat őrző **Komlóssy Arthurnak**.

Elnök jelenti, hogy az utolsó ülés ápril 10-én lesz és ezzel a kör befejezte téli felolvasó ciklusát.

Az utolsó ülés egyik legérdekesebb számat **K. Kis József** által bemutatandó Röntgén-féle kísérletek fogják képezni. Az ülésen közreműködik még a humoráról országszerte híres **Bodossy Pál** és társadalmunk egyik kedvelt, szép és előkelő hölgy tagja, **Kölcsey Hedvig** kisasszony egy monolog előadásával. A záró ülést a „Bika“-ban vacsorával és táncszal egybekötte tartják meg.

Végül **Széll Farkas** elnök dr. **Varga Bálint** titkárnak a kör érdekében kifejtett buzgó működésért és a helybeli sajtónak köszönetét fejezi ki.

* **Gazdaközönség figyelmébe.** Király Gyula gazdasági tanácsos felhívja a t. gazdaközönséget, hogy ma, április 1-től a Hortobágyi legelőre kivezetendő lovak a Hortobágyi hidon keresztül csak kötőféken vezethetők.

A százezer forintos jövedéki kihágás epilógia. Napokkal előbb közöltük, hogy a debreczeni első takarékpénztár jó hírre ellen jövedéki kihágás vádja alaptalannak bizonyult merényletet intézett egy titkos feljuttat. A pénzügyigazgatóság által érendelt vizsgálat ugyanis kiderítette, hogy a vád minden alapot nélkülöz s a felmentő végzést, a melyről először mi adtunk hírt, a következőkben közölte a takarékpénztár igazga tóságával:

A nagyméltósági m. kir. pénzügyminiszteriumhoz mult évi 94732. és folyó évi 15835. sz. alatt közvetlenül benyújtott kérvényeire a nagyméltósági m. kir. pénzügyminiszteriummal folyó évi márczius hó 14-én 93732/895. sz. a. kelt rendelete folytán értesítettük a t. igazgatóság, hogy a vezetése alatti „Debreczeni első takarékpénztár“ ellen jövedéki kihágás

— Oh igen, vannak ez irányban tapasztalásaim, de megengedi, hogy ezt a szeszelyeséget a magam javára magyarázzam?

Különös pillantást vetett rám.

— Hogyan?

— Hát csak úgy, hogy mikor az jelentkezik a lányoknál, akkor... nem a reades érzelmek uralognak kis szívökben.

— Hahaha, de furcsa maga ma. Aztán elkomolyodva fürkésző tekintettel szólt hozzám:

— Tehát részemről valami rendkívüli érzelmet akar a maga javára magyarázni?

Kitérőleg feleltem. Elégnek találtam egy napra ennyit.

Kiszámított terv szerint haladtam, mi a következő alkalommal abból állott, hogy a zsebkezdőjét és virágját elestem és azokat a szívem fölötti zsebemben rejtettem el, természetesen pathosszal elmondott merész mondasok és kellő szemjártatások kíséretében. Bucsuzásnál pedig a kezét forrón megszorítottam és megsóköltam. Majd jött alkalom arra is, hogy diskret finomsággal, kiváló gonddal megszerkesztett alakban tudtára adjam szívem érzelmét. Egyáltalán viselkedésemet illetőleg mindig szem előtt tartottam, hogy abban kellőleg képviselve legyen az a merész bizalmas elem, a mi következetes fokozással föltétlenül diadalra vezet (a legtöbb esetben).

Egyszer kezembe véve kezét, közel hajolva hozzá megkérdeztem:

— Miért oly hideg elutasító hozzám, kedves Ilonka?

Nem huzódott el tőlem, nem vonta vissza kezét s csak annyit mondott kissé duz zogva:

— De megváltozott maga egy idő óta.

— Én változtam meg?

miatt tett ti
közö pötkér
a vizsgálat
által előadot
Debrec

Ezzel c
titkos feljele
rekpenztár r

Hental

lerné Pauli
Tiszay Dezső
megnyerni n
talerné ven
meg Együtt
Lajos orsz. K
Örömmel hoz
domására, a
a mikor a s
a debreczeni
és egészen m

* Az i

1896. ápril
kör helyiség
mult évről s
galo bizottsá
megállapítsa
Titkár, pénzt
es ügyész vá
mányi tagok
betöltése. 6.
gyában egy
ludtványok.

* A so

ke m é t v a
gyalta az ism
szóítja fel
partoljak a p
tozása érdeke
feliratát. A t
vasolt. A köz
emelkedtek a
mely meg ak
mányi garanc
lamenti szöla
egynemely ko
mely csakugy
A közgyűlés
hogy a sopra

* A ki

A városliget
tasi igazgató
vagták ki a le
főhasználtak
sere is. A tar
körülményről
elhatározta, h
megindítja a
terjesztést in
terhez az irá
nyetén főhas

* Szerv

szervező nag
József főispár
delután fél h
termében foly
két napon ve

* Nyilt

fővárosban m
utóbbi szám
egész nyomta
Mihály, zalae
delmi iskolai
egerszei főg
sajtó útján, n
egy igazságtá
Azt mondja,
totta a nyilvá
rendes utját
csak tanár,
emelhető, ebb
mind össze v
len. Az elkes
jektív új vizs
kieszközölni.
mi az iratot
nem szólhatu

miatt tett titkos följelentésben és erre vonatkozó pólkérvényben felhozott vádpontokra nézve a vizsgálat beszüntetett mivel a feljelentő által előadottak semmi alappal nem bírnak.
Debreczen, 1896. márczius 21.

Szunyogh.

magy. kir. pénzügyigazgató.

Ezzel egyidejűleg megjegyezzük, hogy a titkos feljelentő ellen a debreczeni első takarékpénztár rágalmozás miatt pert indított.

Hentallerné vendégszereplése. Hentallerné Pauli Mariskát, a kiváló primadonnát Tiszay Dezső színgazgatónak sikerült újra megnyerni négy estére vendégszerepleni. Hentallerné vendégszereplését f. hó 11-én kezdi meg. Együtt jön vele városunkba Hentaller Lajos orsz. képviselő, a művész nő férje is. Örömmel hozzuk ez érdekes hírt olvasóink tudomására, annál is inkább, mert Hentallerné a mikor a színi szezon elején vendégszerepelt a debreczeni színpadon, óriási sikereket ért el és egészen meghódította a közönséget.

*** Az iparoskör évi rendes közgyűlése.** 1896. április 6-án d. u. 3 órakor tartja meg a kör helyiségeiben. Napirend: 1. Jelentés a múlt évről s ezzel kapcsolatban a számvizsgáló bizottság jelentése. 2. Költségelőirányzat megállapítása. 3. Felmentvény megadása. 4. Titkos, pénztárnok, könyvtárnok, gazda, jegyző és ügyész választása. 5. A kisorsolt választmányi tagok helyeinek választás utján való betöltése. 6. Az ipartestület megalakítása tárgyában egy szervező bizottság kiküldése. 7. Luditványok.

*** A soproni körirat kudarcza.** K e c s k e m é t város közgyűlése szintén most tárgyalta az ismert soproni köriratot, mely arra szólítja fel a társítványhatóságokat, hogy partójják a parlament szólásszabadság korlátozása érdekében az országgyűléshez intézett feliratát. A tanács egyszerű tudomást vételt javasolt. A közgyűlésen azonban éles hangok emelkedtek ama szervilis gondolkodás ellen, mely meg akar rontani egy nevezetes alkotmányi garanciát, csupán azért, mert a parlamenti szólás-zabadság k. llemellen is lehet egy nemely kormány. Kivált az olyanok, a mely csakugyan nem érdemel egy jó szót sem. A közgyűlés végre határozatilag kimondta, hogy a soproni átiratot egyszerűen félretesz.

*** A kiállítási igazgatóság bíró előtt.** A városliget fát csak egyre pusztítja a kiállítási igazgatóság. Nem elég, hogy százával vágják ki a legszebb fákat, egy nagy részét felhasználják a villamos vezetékek elhelyezésére is. A tanács a múlt napokban értesült e körülményről, s mai napon tartott ülésében elhatározta, hogy a kiállítási igazgatóság ellen megindítja a kibágási eljárást s egyúttal fölterjesztet intéz a kereskedelemügyi miniszterhez az iránt, hogy a városligeti fáknak ilyenfelhasználását akadályozza meg.

*** Szervező bizottság ülése.** A városi szervező nagybizottság gróf D e g e n f e l d József főispán elnöke alatt ma és holnap délután fél három órakor a városháza nagy termében folytatja üléseit, és valószínűleg e két napon végleg be is fejezi munkálatait.

*** Nyílt föllebbezés a királyhoz.** A fővárosban megjelenő »Nemzeti Iskola« legutóbbi számával »külön melléklet«-ül egy egész nyomtatott ivnyi iratot adott ki Várossy Mihály, zalaegerszegi polgári és felső kereskedelmi iskolai tanár. Az irat czime: »A zalaegerszegi főgimnázium vértanúja«, s czélja a sajtó útján, nyilvánosan a királyhoz felebbezni egy igazgatóknak tartott fegyelmi ítéletet. Azt mondja, a föllebbezés utjával azért választotta a nyilvánosságot, mert a királyhoz jutás rendes útját elzarták előle. A mi súlyos vád csak tanár, köztisztviselő és ember ellen emelhető, ebben az elkeseredett vádiratban mind össze van hordva egy pár igazgató ellen. Az elkeseredett vádoló azt mondja, objektív új vizsgálatot akar legfelsőbb helyről kieszközölni. — Így írják a budapesti lapok; mi az iratot nem láttuk, a vádakról tehát nem szólhatunk, nem is kutatjuk, lehet-e ben-

nük igazság, vagy nem, csak azt vagyunk kénytelenek a dologhoz hozzáfűzni, hogy a gyon szomorú világot vet az illető tanár urra, hogy képes volt e nyomtatvánnyal nyilvánosan is meghurcolni azokat a bizonyos igazgatókat, mielőtt a felségfolyamodvány ügye eldőlt volna. Mi a magyar tanárságtól több kollegiális tiszteletet s a mi főbüszkeséget várunk, minthogy megengedhetők tartanók azt, hogy egy férfi, ki a magy ar t a n á r i k a r t a g j á n a k kívánja magát tartatni, efféle gyávasagra való nyilvánosan uralkodással szennyezze be annak a testületnek becsületét, melyre Magyarország jövőndő nemzedéke bizva van. Ismétljük, nem láttuk a nyomtatványt, nem ismerjük tartalmát; de kiadása után szerzőjét nem vagyunk hajlandók jóakarásban részesíteni, — a magyar tanári kar érdemei megkövetelik, hogy e nézetünket nyíltan kimondjuk.

*** Jankó János és a Kaas Ivor szemüvege.** Szegény Jankó Jánosban, akit ma temettünk, a művész bohém-tulajdonságai mellett, lakoztak szolid polgári tulajdonságok is. Így például mondják róla, hogy nemcsak bámuatosan szorgalmas, hanem egyszersmind csudálatosan lelkiismeretes ember volt. Ha karriatúrában a közélet valamelyik szereplő emberének arcvonásaira volt szüksége, soha sem fogott munkához addig, amíg előtte nem feküdt az illető urnak a fotográfiaja. Ennek a fotográfának az apró adataihoz azután ragaszkodott makacs konzervatizmussal. Ha valaki azon a képen lehajtott gallerral örököltette meg magát, annak a sorsa el volt döntve: viselhetett az azután az allig fölhuzódó krágli-óriásokat, a Jankó János rajzain örökké szeliden lehajtott gallerral a nyakán mulattatta a világot. A ki pepita nadrágot huzott ahhoz a bizonyos fényképezéshez, azt Jankó János elzlapjaiban szerzetettel öltöztette örök pepitába. — Kaas Ivor báró, közel két évtizeddel ezelőtt, legénykorában czvikkert hordott és így czvikkeresen le is fényképezette magát. Jankó Jánosnak már akkoriban sokszor volt szüksége Kaas Ivor arczára, megszerezte tehát ezt a fotográfiát — azóta hűségesen erről a képről rajzolta Jankó Kaas Ivort. Nem sokára azután, hogy ez a fénykép elkészült, Kaas Ivor báró megöcsüött és mint családapa e czvikkert letéve, fölvette a komolyabb papaszemet. Azóta mindig ezt hordja, senki se láthatta őtmásképen — csak is az elzlapokban. Jankó János tudniillik rendíthetetlen maradt. Mondhattak ő neki akárhányszor, hogy Kaas báró már évek óta szemüveget hord, Jankó János nem engedett a czvikkerből. Az ő rajzain Kaas Ivor megmaradt czvikkeres embernek, azzal a bizonyos czvikkerral, amelyet azon a bizonyos képen viselt tizenhat esztendővel ezelőtt. Csak most, hogy szegény Jankó János nem rajzol többé, most fogja Kaas Ivor végképpen letenni a czvikkert.

*** Szirmayné Mészáros Jusztina** urnő városunk közkedveltségű művirág tanárneje, ki Magyarországon a művirágművészetnek is meghonosítója, tudvalevőleg e hó 4-ikétől kezdve több napon keresztül jótékonyczélú kiállítást rendez a városháza nagytermében, a melyen bemutatja azokat a remek virág csoportokat, melyekkel bizonyára dicsőséget fog hozni az országos ezredéves kiállításon Debreczennek. A kiállítás iránt, mely a maga nevében páratlan lesz, a közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik. Mi ez uton is felhívjuk a tündérű művész kiállítására olvasóink figyelmét.

*** Pulszky Károly bűnügye.** Kihirdették tehát a féhivatalosok, hogy Pulszky Károly nem sikkasztott, a pénz el van számolva a képek az elszámolt összegeket megérik, szóval semmi baj, bátyja nem köteles fizetni semmit, nincs pénzere az országnak szüksége, bűne mindössze a »hivatalos késedelem« czime alá jöhet. Eddig tehát rendben volna az ügy, de mi lesz vádlóival? Mi lesz bebörtönzőivel? A legfontosabb pedig az, hogy az orvosok kimondták rá a nagyfokú idegbajt, tehát a ké-

sedelemért sem büntethető. Már most ki szerzi vissza becsületét, ha ő bolond? Mivel fogák kárpótolni állásáért, melyet nem büne, hanem betegsége folytán fog elveszíteni? Vagy ualán azért mondták betegnek, hogy ne elbotcsátás, hanem nyugodj legyen a vége a kínos ügynek? Ki tudná azt minálunk megmondani!

*** Zsebmetszők működése.** S z ü c s Miklós nánási lakos a rendőrségi központon megjelent és előadta, hogy a mint Nánásról megérkezett, bement egy korcsmába és ott pálinkát vett, azt megitta és ittas lett. Bevallja, hogy már mikor Debreczenbe megérkezett is egy keveset ittas volt. A nagy állomáshoz indult tegnap dé után, hogy majd a derecskai vonatra felszáll, előbb azonban bement késes-utcán egyik bormérési üzletbe, hogy míg a vonat, megérkezik kipihenje magát. Mikor bement a fogadosné figyelmzetetelle mellényére mutatva, hogy magának nincs pénze, ekkor vette észre, hogy a mellényére kötött zacskó, a melyben 14 frt volt, hiányzik, a pénzneme 14 drb 10 frtos volt, volt még a zacskóba két lóraváló járlat és egy kis kulcs. A gyakorlati zsebmetszőt keresik.

*** A horvátok és a millennium.** Gijjevics, ura horvát tartománygyűlés elnöke e napokban Zágrábban jrt és a horvát tartománygyűlésnek a legközelebbi időben leendő egybehívásával hozak kapcsolatba. — Horvát képviselői körökben azt is várták, hogy a tartománygyűlést a magyar országgyűlés fogja a millenniumi ünnepségekben való részvételre meghívni. — A tartománygyűlés ezt a kérdést is tárgyalta volna. Konferencia is volt a kormányval, amelyben a tartománygyűlés elnökén kívül a horvát kormánypárt néhány kiválóbb tagja is részt vett. — Konstatáltak, hogy a legutóbbi ülészekből fennmaradt és ez egészségügyi reorganizációjára vonatkozó törvényjavaslaton kívül a törvényhozási tárgyalásra nincs semmi anyag. Ebből az okból és azért is, — mert a tartománygyűlés egybehívásának költségei 20,000 frtba kerülnek valószínűleg a horvátok nem vesznek részt az ezredévs kiállításon.

*** Időjelzés április 2-ára.** Változó felhőzés, hűvös, helyenként csapadék, szeles, éjjeli fagy.

*** Eljegyzés.** Péterffy Mór kolozsvári kereskedő eljegyezte Neumann Fanni kisaszonyt Neumann Sámuel helybeli kereskedő leányát.

Nyilatkozat.

Figyelmeztetés folytán csak ma olvastam el a »Debreczeni Hírlap« tegnapielötti számában az ellenem intézett személyes támadást. A kik ösmernek, tudják rólam, hogy én is nagyon jól tudom, miképen kell a hasonló összeütközéseket a maga útján elintézni. Hogy ezt az utat ez egyetlen esetben nem választhatom, annak két oka van.

Először: mert a támadónak nyilván való czélja nem egyéb, mint az, hogy az ügyet, melyet most már maga is üdvösnek hirdet, csak azért, mert annak újabb rendre hozásában nekem is részem van, a személyes térre való hurcolással compromittálhassa.

Másodszor pedig amugy is nem sokára megjő az ideje is, mikor a támadásban foglalt homályos czélzások illetékes megvilágításban fognak részesülni, és mikor majd, ha neki is úgy tetszik, leszámolhatunk egymással, a tisztesség bevett törvényei szerint.

Ezzel én a személyes polemia befjezem, itélje meg a közönség lelkiismerete, hogy mivel szolgáltam én rá, az ellenem rendszeresen folytatott személyes hajszára.

Debreczen, 1896. Apr. 1.

Szabó József.

* **Ferencz Ferdinánd kir. herceg könyve.** Mialatt a prezuntív trónörökös egészségének helyreállítása céljából délvidéken időzik, fölkörűli utazásáról „N a b l ó” czimén írott könyvének második kötete jelent meg Bécsben. E második kötetben írja le a kir. herceg utazásának legnagyobb részét, nevezetesen ausztráliai tartózkodását, tengeri utjának folytatását a Salamon szigeteket, Uj-Guineát, Singaport, Hong-kongot, valamint az „Imperesa of China” nevű amerikai hajót, melylyel Yokohamából Észak-Amerika nyugói partvidékére kelt át. A kir. hercegnek e könyvből is az rürik ki, hogy a természet szépségeit, mint a kultúrét jelenségeit és szemmel figyelte meg és az idegen viszonyokról, valamint állapotokról érdekes és találó ítéletet tudott mondani. Könyve mindenesetre vonzó olvasmány lesz. — Így írják ezt a budapesti lapok mi ugyan az első kötetéről sem nyilatkozhatunk, nem hogy a másodikról, s hogy a hirt tudomásul vesszük, oka nem az, mintha nagyon kíváncsiak volnánk, hanem, hogy kifejezhessük abbeli nézetünket, hogy talán Magyarország prezuntív trónörökösének könyvét illő volna magyarul is kiadni. Emlékeztetik rá mindenki, hogy bold. Rudolfunk keleti utazása egyszerre jelent meg magyarul és németül, a jelenleg szóban forgó naplónak első kötete immár egy éve megjelent s magyar fordítását még nem bírja a nemzet, a mi pedig a lapok közléseiből nyilvánosságra jött, sajnos azt bizonyítja, hogy nemzeti érzésünk nem igen nagy reményeket táplálhat e könyv tartalma folytán szerzője iránt. Igazán kíváncsiak vagyunk, vajjon Magyarország leendő királyának irodalmi műve, sőt talán mondhatjuk jövedő programjának tükröképe német nyelven fogja hirdetni Magyarországot külön állásának ezer éves ünnepén a jövőbe vetett reményünk valahány fának predestinál kieltését?

* **Háromszék önvédelmi harcza.** Az erdélyi bérczes haza résznek ez a kicsi pontja a szabadságharcz lefolyására neze döntő szerepet játszott. — A főtisztás ellenzése dacára harcra kelt a nép Heydttel megverve 1848 nov. végén, decz 5-ikén már százföldön állott, Brassót feyvegetve, Puchner kénytelen volt szekereken szállítani Kolozsvarról a Scharter dandart, a melynek az volt a rendeltetése, hogy Nagyváradot elfoglalja. Ha ez megtörténik, nem volna hova menekülni a kormányknak, az év végevel már diestelen véget ért volna a szabadságharcz. Így lett a kicsi Háromszék Magyarország Spártájává, 12 ezer harczost állított, hősiessé kitartott, a mi Bem megérkezett. E kis vidék önvédelmi harcza Gábor Aronnal s az egész nép lelkesedésével oly szép, mint egy mithológiai epos. Ennek az önvédelmi harcznak a részleteit hűen kevesen tudják megírni. Hézagos a Horváth Mihály, az Orbán Balázs műve, Kővári sem tudott részletesebb adatokat szerezni. Most két munka is készül erről. Bakk Endre vizaknai plébános és Nagy Sándor, a Gábor Áron egykori segédtszije írja le összegyűjtött, egykoru feljegyzésű adatait, külön-külön kötetben. E munkákhoz való kutatás folyamán a Kolozsvárt megjelenő Történelmi Lapok szerkesztője rendkívül becses adalékokat talált. Bíró Sándor, a Kézdi-Vásárhelyt megjelent Hadi Lapok szerkesztőjének egykoru jegyzeteit Háromszék hősiesség magatartásáról. Ezt Kádár József tanár és történetíró utánjárása segítségével nyerte. Azonkívül a háromszék, önvédelmi harc egyik vez. kapitányának, Matskási Antalnak is sok levelét, 48—49-beli okmányait megkapta Boérné Szekeres Róza urnától. Ez okmányok a háromszéki önvédelmi harc több ismeretlen részletét világítják meg. — Azonkívül a Bíró és Matskási levelezései arról is számot adnak, hogy ok 1874. márczius 15-én felhívást bocsátottak ki a háromszéki harczot intéző férfiakhoz, a meivben kérték, hogy ezek az adatokat küldjék be. Az adatok néhai Pap Miklós szerkesztőhöz kerültek. Hogy ma hol vannak, az további kutatás tárgya. Az eddigi eredmények során még mindig sok becses adat kerülhet nyilvánosságra. K ö z l e b r ő l K. Pap

Miklós hátrahagyott iratait mind átnézik a muz. um részéről, a Matskásy—Bíró adatai felkutatása érdekében.

Irodalom és művészet.

A millennium a népiskolákban. A válás és közoktatásügyi miniszter ur folyó évi 7584. számú rendelete értelmében Magyarország ezer éves fönállását május 9-ikén ünnepelik meg az összes népoktatási intézetekben. Idevágó rendeletével egyidejűleg a közoktatásügyi miniszter egy tizenhét pontból álló tervezetet bocsátott ki az iskolák számára, a mely nagyjában utmutatás nekik ezen iskolai ünnepély mikénti megtartására. Ezen miniszteri tervezet teljes anyagát iskolai használatra most kidolgozta Sretvizet Lajos székes-főv. igazgató-tanító és egy 10 krajczáros füzetben közzre bocsátja. A lapunk szerkesztőségéhez beküldött diszes füzet borítéka körtörténelmi képet ábrázol és tartalmazza ugy a tanító, mint a gyermek által elmondandó beszédet, az elszavalandó költeményeket, a hazafias énekek közt stb. Ajánljuk e diszes és tartalmas füzetet a tanulóknak által is megszerzetni, hogy az nekik becses és maradandó emlékül szolgáljon az ezer éves ünnepségről. A csekély 10 krajny bótí árból 100 példánynak egyszerre való megrendelésénél minden példány után még 1 krajt az Eötvös-alapnak stb. is ad a kiadó Dobrovsky és Franke czég Budapesten. Egy mutatóvány példány 15 kr. előleges beküldése ellenében küldetük.

A malom-ipar az ezredévi kiállításon.

A malomiparnak az ezredévi országos kiállításon való szerepe ügyeben a napilapok már ismételtelen közölték kiállítási tervezet, melynek kongresszus működő bizottságától eredő módosításokat, melyekkel azonban a tényállást illetékes következőkben közölhetjük:

A malomipar volt az első hazai iparág, mely a millenniumi kiállításon való impozáns részvételét 1893 november 5-én tartott értekezletén elhatározta. A 120.900 forintnyi költségvetéssel elfogadott kiállítási tervezet, mely melleleg mondvá, ösztönzésül szolgált arra, hogy a többi iparágak szintén ily nagyszabású kiállítások rendezésére vállalkoztak — első perectől kezdve arra volt alapítva, hogy abban a malomipar apraja — nagyja, kisipar egy mint a nagy malmok, egyaránt résztvehessen és e végből a költségekhez való hozzájárulás az egyetlen igazságos bázisra: a termelőképesre alapított, ily módon lévén elérhető, hogy éppen a kisebb malmokra minél kisebb áldozat háromoljon. A költség-hozzájárulás ez alapját legérthetőbbé tehetjük ha felelmitjük, hogy pl. egy 1000 g. napi őrlési képességgel bejelentett ma'om 3000 fital járul a kiállításhoz, míg egy napi 25 g. őrliképességű kis malomra az alapul vett méter-mázsánkénti 3 forint mellett összes költség fejében 75 frt esik, e mellett e kis malom teljesen ugyanoly módon, ugyanazon diszes elrendezésben állt ki az elfogadott fülke rendszer keretében, mint akár a legnagyobb malmok, melyek közt van olyan is, melyet termelőképesse alapján 12000 forint költség terhel.

E szerint éppen a kis malmokra nézve volt a kiállítás költségfeloosztása a legelőnyösebb, a minek bizonyosságául szolgál, hogy a kiállításon résztvevő malmok közt van olyan is, a mely napi 16 g. termelőképesse alapján összesen 48 frt költséggel állt ki, mely összeg fejében diszes fülkét, kiállítási serlegeket, — feliratokat kap, mind ugyanolyan, a milyen a legnagyobb malmok kiállításánál használtak.

Mindennek dacára az elégedetlen elemek teljesen indokolatlan felszólalása következtében a kiállítási igazgatóság kívánatára a malomipar kiállítás rendező bizottsága készséggel

hozzájárult ahhoz, hogy a napi 100 g.-nál kisebb termelőképesseégű malmok a az említett költség-hozzájárulás alapján vegyének részt a kiállításban, hanem ugyanazon költségek mellett, melyek a kiállítás általános szabályzatában térdij, szekrénykölcsöndij stb. czimén alapítsák meg.

Az idevonatkozó felszólítás az összes kerületi és helyi bizottságok által közöltetvén az érdekeltekkel, mindössze két kis malom jelentkezett, melyek a kiállításba ezen kivétel alapon tényleg fel is vétettek. A nagy sérelme tehát legjobban jellemzi, hogy 15 ezer kis malom közül kettő érezte magát indítatva az általános szabályzat szerint díjak alapján való jelentkezésre, a többi még ez alapon sem vett részt.

E tényállással szemben egyszerűen valótlanság, hogy a magyar molnarság a millenniumi kiállításból kizárattott, aminthogy valóban az is, hogy a malom iparcsarnokot a »kartellmalmok« állították fel, miután e kiállítás résztvevő tagjai között a legkisebb sima őrlésű malmok közül valók is vannak és lehetettek volna bármennyien, ha a kiállítási igazgatóság által közzétett felhívásra jelentkeztek volna.

Hogy a malomipar kiállításban csak 52 malom vesz részt, csak azt bizonyítja, hogy a hazafias áldozatkészég éppen a kisebb malmok körében csak a sérelmek hangoztatásáig tudott felbuzdulni, a mi a malomipar kiállításban résztvevő mintegy 14 millió métermázsas termelőképesseget képviselő malmokat nem fogja visszatartani attól, hogy a magyar malomipart méltón és oly szakkiallítás keretében mutassák be a világnak, minőt még egyetlen világkiállításban sem volt alkalma láthatni.

A mi pedig az »5 frt részvételi díj« mellett a József-köruton rendezendő »versenykiállítás« illeti, gondoskodva lesz arról is, hogy a fak az egekig ne dőlhessenek s hogy nem létező »kongresszusok« és nem létező »molnár egyesületek« elnökei ne ülésezhessenek s ne határozhasanak a magyar malomipar nevében melynek erd-keltjei mindezen ragaszkodásoktól távol állanak.

Ezredévi kiállításunk.

A szállodák szobaárai. A budapesti szállók és fogadók szobaárainak árszabályszerű megállapítása dolgában a kereskedelemügyi miniszter nagyon fontos rendeltetett intézett a fővárosi tanácshoz, mint második fokú igazgatóságához. — A rendelet czolja az, hogy minden szálló és fogadó szobaárait a kiállítás idejére már most előre megállapítsák s hogy a nagy közönség a szobaárakat, amelyeknél bizonyos mérsékelt emelést mindenki természetesen tart, előre megtudhassa. Ezért az igazgatóságok utasítandók, hogy a szálloda tulajdonosokat rövid záros határidő kikötésével felhívják az árszabályok bemutatására. — Ezekben az árszabályokon minden szoba ára, valamint minden mellék szolgáltatást fizetendő ár pontosan kiírandó, az árszabály az iparhatóság által megvizsgálandó és láttamozandó s minden szobában feltűnő helyen kifüggesztendő. Az iparhatóság alkalmas módon a helyszínen is tartozik megvizsgálni, vajjon a fogadós kifüggesztette-e összes szobáiban ezt az árszabályt, s amennyiben szabálytalanság fordulna elő, a fogadós ötven forintig terjedő pénzbüntetéssel sújtandó. Az iparhatóság az új árszabály megállapításánál arról is tartozik gondoskodni, hogy az árszabály a közönségnek már előzetesen minden kétséget kizáró teljes tájékoztatást nyújtson. Az ellenőrzés megkönnyítésére ugy intézkedik a rendelet, hogy az iparhatóság által láttamozott minden árszabály másolata az iparhatóságnál megőrzendő, ugy hogy minden feljelentett kihágás vagy alhágás azonnal konstataható legyen. Még fontosabb a rendelet ama része, amely elrendeli, hogy az egyes szállodák és fogadók megállapított árszabályai a kiállítás igazgatóságával közhírré tétel czéljából közlendők. A rendelet végrehajtásáról a miniszter április 10-ére körjelentést.

Nemzetközi vívóverseny a kiállításán. Az ezredes kiállítás sport-ünnepei között bizonyára egyik legérdekesebb és legvonzóbb a nemzetközi vívóverseny lesz, melyet május 14-étől 20-ig rendeznek a kiállítás területén. A verseny fegyverei a kard, a vívótőr és szurony. — Mindegyik csoportból 3-3 fajta versenyt rendeznek: amatőrök, vívómesterek és vívómestersegédek és altisztek számára. Minden egyes verseny négy részre oszlik: lesz próba mérkőzés, osztályozási küzdelem, voltak verseny és döntő küzdelem. Díjak lesznek díszes és értékes emlék tárgyak, — továbbá arany-ézüst és bronzérmek. A jury tagjait a kontinens legjobb amatőr és mestervívót kéri fel. A rendezést az országos sport bizottsága Magyar Athletikai Klub-ra bízta, a mely az érdeklődő feleknek a legnagyobb készséggel szolgál minden további felvilágosítással. Az Athletikai Klub most küldi szét mindenfelé a verseny szabályait és a részvétel feltételeit.

Mexikóiak meghívása. Néhány héttel a mi kiállításunk bezárása után, 1896 december 1-én nyitja meg, Porfizio Diaz a mexikói köztársaság elnöke, a mexikói nemzeti kiállítást. A kiállítás melyet a köztársaság protektorátusa által rendeznek, azt az indítványt tette legutóbb, hogy a magyar millenniumi kiállítás résztvevői lehetőleg tömegesen vegyenek részt a mexikói kiállítás külföldi osztályán, olyképp, hogy a kiállított tárgyaikat az ezredes kiállítás bezárása után egyszerűen küldjék Hamburgba, a honnan a köztársaság külön hajói nagyon olcsó szállítási díjért és teljesen vámentesen szállítják Mexikóba. Különösen nagy kivételre rendezett cégeknek ajánlják a kiállításon való részvételt. A mexikói kormány egyébként külön megbízottat szándékozik Budapestre küldeni, az odaváló kiállítás igazgatósága pedig nagyobb bizottságot küld ki a magyar ezredes kiállítás tanulmányozására. A hivatalból kiküldött bizottsághoz számos magános csatlakozik, úgy hogy valószínűleg külön hajón nagyobb szabású kirándulást rendeznek a mexikóiak Budapestre.

CSARNOK.

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtá: CSENGEY GUSZTÁV.

Első kötet.

37.

Rendkívüli előadás.

(Folytatás.)

E kétségbeejtő helyzetben vetődött hozzájuk egy ifju színész. Hozott pénzt, új darabokat, diszleteket, lelkesedést és a mi mindenél többet ért, oly alakító tehetséget, mi képes volt pár nap alatt a közönséget újra fölvilágyozni.

Először hangversenyt rendezett s gyönyörű hegedűjátékával ragadta el a hallgatókat, aztán mint színész, csodabáju alakító tehetségével. A színpadi hatás egész hatalmát bírta összpontosítani játékában s ha ehez még hozzátesztük, hogy egyike volt a legszebb s legkellemesebb ifjaknak, nem mondunk nagyot, ha őt a társulat mentő angyalának nevezzük.

Az ifju rejtélyes tünemény volt; büszke, merengő és magába zárkódott; csak a színpadon adta át magát társainak és a közönségnek, azontul nem férközhettek közlébe senki. Mind-erre csak nevelte érdekességét. A nők rajongtak érte s divattá vált róla beszélni, ismeretségével dicsekedni; ezzel azonban kevesen dicsekedhettek, mert nagyon válogatos volt. Voltak azonban pillanatai, midőn egy vagy más helyen megnyitotta csodás, gazdag kedélyvilágát; — ilyenkor aztán elmondhatta volna Caesar híres szavait: „jöttem, láttam, győztem.” Társaira oly hatást gyakorolt, hogy egy intés, egy te-

kintet elég volt, hogy akaratát, parancsát alázattal, vakon teljesítették. Meglátszott rajta, hogy egész életében nem tanult egyebet, mint uralkodni s ehhez szépsége, lángeze adott hatalmat neki.

Az igazgató meghalt, helyébe az ifju rendező lett a társaság igazgatója. Eddig nem volt neve; ha kérdezték, azt szokta mondani: „nevezzenek egyszerűen urnak”, így aztán színész urnak nevezték, ami elég furesán hangzik. Három X. szokta őt a színpadon jelölni. Most, midőn igazgatóvá lett, e három X. helyét egy jelentős név foglalta el: Villám.

A rácz mozgalom ebben az időben indult meg. Villám mit sem látszott ezzel törődni, hanem mintha az országnak egyéb dolga sem volna, mint hogy a művészetet pártolja s színházba járjon, nagy erélyvel kezdte társulatát szervezni. A társaság törzs-tagjaiból alig maradt meg négy vagy öt, éppen azok, kik legszenvedélyesebben ragaszkodtak hozzá. Napról-napra új tagokat szerzödtetett, kik közül aztán alig lépett föl egy-kettő a színpadon. Volt e szervezkedésben valami visszás, ellentétes, min ama néhány megmaradt törzstag nagyon esővölte fejét, de szólni egyik sem tartotta tanácsosnak. Villám társulata egy hónap alatt 60 tagra szaporodott s nem volt több nője héténel.

A komikus, ki lassanként legbensőbb barátja lett Villámnak, egyszer mégis bátorságot vett magának föl szólalni:

— Mit akarsz e roppant számmal, Villám! ? Kiélik erszényedet s annyit sem fogunk szerezni, a mennyit e hadsereg naponként föl-emész. Aztán az országban csunya világ kezd lenni; nem tudom, mivel keltesz érdeket színpadunk iránt a háborus világban?

Villám csak mosolygott.

— Nagyszerű előadást rendezek, sok tagra van szükségem. Magam irtam a darabot. Majd meglátjátok.

— De hiszen barátom én ezeket a mi színészeinket sohase láttam, pedig én jól ismerem a vándor társakat mind a két hazában; mind ujoncz nép ez. Aztán az istenért, mit kezdünk hét nővel?

— Csak bíz rád! Darabomban a nőnek nem sok dolguk lesz.

Azután fegyvereket kezdett beszerezni a színpad számára; de azok nem olyan könnyen készült nemnek való fegyverek voltak, hanem valóságos éles, huszár kardok és szuronyos puskák. Ugy esendes éjjel hordogatta azokat valaki Villámnak nagy, deszkákból összerótt ládáiban. Lőszert is hoztak a fegyverekkel együtt, persze holmi színpadi puffogatásokra! Hanem az mégis feltűnt a komikusnak, hogy nagyon sok volt.

Azalatt, míg Villám így szervezkedett, a szomszéd rácz faluban is készült valami, a miről a kis magyar városban semmit sem tudtek. Feltűnt ugyan egynemelyeknek, ha oda átvetődött, hogy ott a lakosság úgy megszapordott s hogy a nép mostanában annyira istenfélő lesz, hogy éjjel-nappal a templomba jár; de hiszen mi gondja a magyarnak arra, a mit a rácz csinál? Hadd imádkozzanak, van mit leimádkozni fajukról. Tudnivaló, hogy akkor már folyt a fajvéréngzés ott Fehértemplom körül.

(Folyt köv.)

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, esütörtökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir törvényeséknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbíróság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az Árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig.

Museum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona” a kereskedésia palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn) 11-12 óráig.

Csütörtökön)

Kedden)

Szerdán) 9-11 óráig.

Pénteken)

Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap 2-5 óráig.

Vasárnap délelőtt 9-12 óráig.

Sz. Dávid Istvánál zene-estély: Vasárnap Veres Tóni, kedden Rácz Károly és pénteken Magyarai testvérek

Április 6. Mu. kás-dalegylet dalestélye a Mangit-fürdőben.

Április 6. Lukács János táncztanító próba-bálja a „Korona” disztermében.

Közgazdaság.

Debreczeni piaci árak.

A f. hó márcz. 30-iki debreczeni heti-vásáron a következő árakat jegyezte a vásárelügyelőség. Gabnaárak. Buza 6.50 6.40 6.30 Kétszeres 5.40 5.30 5.20. Rozs 5.60 5.50 5.40 Árpa 4.70 .60 4.50 Zab 5.60 5.50 5.40 Tengeri 4.20 4.10. 4.— Burgonya 2.80. Ló felhajtott 1010, eladatott 580. Marha felhajtott 1670 eladatott 670. Sertésvásár zárva. Szarvasok és haj. 100 kiló ó szalonna 43-44 frtig 100 kiló haj 50-52 frt. Sasárak: 1 kiló marha hus 40, 42, 44, 52, 54-56 és sertéshus 40, 44, 52-8 kr., borjúhus 56 kr, juhhus 40 kr., Tuzifa 4 kbm. tögyfa 12 frt, bükkfa 13 frt, nyárfa 7.50, felvágás 2 frt, faeszállítás 1 frt 20 kr. Napszámárak. Férfi ellátással 1.20 kr, ellátás nélkül 1 frt

Kőbányai sertés-piacz.

április 1.

a) Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű. Öreg nehéz (páronként —400 klgon felülisúlyban — krig. 2. Öreg közép (páronként 300-400 klg sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felülisúlyban) — krig. 4. Fialat közép páronként 251-320 klg. sulyban 46-47 krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő sulyban) — 45-47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felülisúlyban) 45 krtól — 46 krig. Közép páronként 220-280 klgmíg terjedő sulyban) 41-45 krig. Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő sulyban) 45-46 krig Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgon felülisúlyban) 48-49 krig. 10. Közép (páronként 220-260 kgr. sulyban) 45-46 krig. 11. Könnyű (páronként. 220 klgmíg terjedő sulyban 44-45 krig. Sertés létszám 1896 évi márc. hó 23-ik napján volt készletben 13565 drb. 1896. márc. hó 23-ik napján felhajtott — drb. 1896. márcz. 24-ik napján elszállított 513 drb 1896. évi márcz. hó 26-ik napjára maradt készletben 15552 drb. hozott-sertés forgalom változatlan.

Tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Őszi buza szept.—okt-re	6.76—78
Uj buza őszre 1896.	6.98—07
Tavaszi rozs	651.—33
Uj rozs szept.—októberre	5.80—82
Őszi zab	—.—
Tavaszi zab	6.20—22
Uj tengeri május—jun.-ra	4.08—09

Bécsi gabonátőzsde.

— Érkezett d. e. 11 óra 20 p. —

Őszi buza szept.—okt-re	7.39—40
Tavaszi buza márcz.—ápr-re	7.52—54
Őszi rozs	—.—
Tavaszi rozs	6.91—93
Őszi zab	—.—
Tavaszi zab	6.40—42
Tengeri máj-jun.-ra	4.69—70

Nyersselyem básztruhákhoz való
kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shantung-Pongees valamint fekete, fehér, és színes **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima c-ikos, koczkázott, mintázott, damaszt, s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G. (cs. és k. udva, szállító) selyemgyára** Zürichben Svájcba ezimzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 krajczáros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintézettek. (III.)

Uj! Hogy és hol?? kereshet
mindenki

egy egészen új cikk eladásával sok pénzt, bebizonyítottatik.
 Ajánlatok «A. B. C.» jel alatt Schalek Annoncen-Expedition Wien, intézendők.

II. Magyar Osztálysorsjáték.

1896. február 5—8-ig, főnyer. 80.000 korona
 1896. márczius 11—14-ig főny. 100.000 korona
 1896. május 12—28-ig főny. 400.000 korona
 és 600.000 jutalom kedvező esetben

egy millió korona
 nyerhető.

Eredeti sorsjegyek az első osztályra:

1 egész 20 frt, 1 fél 10 frt, $\frac{1}{10}$ -ed 2 frt, $\frac{1}{20}$ -ad 1 frt.

Eredeti sorsjegyek

(mindhárom húzásra érvényes)

1 egész 60 frt, 1 fél 30 frt, $\frac{1}{10}$ -ed 6 frt, $\frac{1}{20}$ -ad 3 frt.

Ajánlja és szétküldi az összegnek előzetes beküldése mellett

a „Debreczeni ipar- és kereskedelmi bank”

Debreczen, Piacz-utca 1829. sz. I. em.

○ Kihuzott sorsjegyek díjmentesen kifizettetnek. ○

170. sz. 1896. v. k.

Árverési hirdetmény.

A depr. kir. bíróságnak 28562/1896. P. sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint Ferdinánd Detsmayer cég részére özv. Veres Lászlóné debreczeni lakostól 81 frt 86 kr. tőke, ennek esedékes 6% kamatai és eddigi összes perköltség erejéig 1895. évi november hó 25-én bíróságlag le- és felülfoglalt 1101 frira becsült különféle bolti árukból álló ingóságok 1896. április hó 4-én délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és hatvan-utca 1099 szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi márcz. hó 13.

Sugár Gyula,
 bir. kiküldött.

Megérkezett

10,000 darab

FÉRFI és GYERMEKÖLTÖNY

a tavaszi és nyári idényre

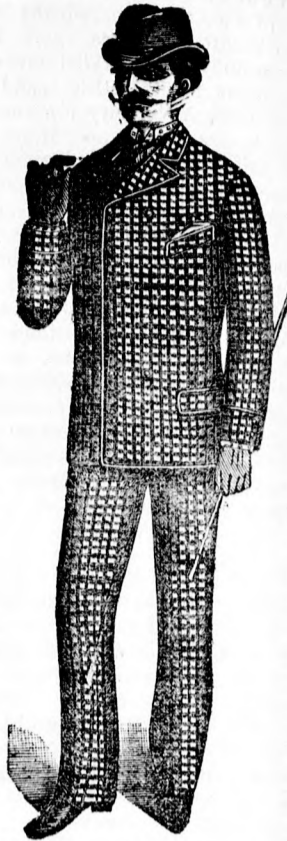
és a legolcsóbb árak mellett

kapható

Steiner József

ruhakereskedőnél

Főpiacz, Biedermann-palota.

Természetes illat, legnagyobb táperő,
 könnyű emésztés.

Legjobb a

CACAO GAEDKE

mindenütt kapható

P. W. Gaedke & Cie., Brünn és Hamburg.

Természetes illat, legnagyobb táperő,
 könnyű emésztés.

Uj gazdasági gépraktár.

Van szerencsém a t. gazdaközönségnek b. tudomására hozni, hogy itt,
Debreczenben (Főtér Szikszay-ház)

Weiser J. C. gépgyáros gyártmányaiából
mezőgazdasági gépraktárt

nyitottam. — Nevezett gyár jól ismert neve és több kiállításon elsőrendű díjakkal kitüntetett áruinak ugy kitünő minősége mint az árak jutányos volta teljes garantiát nyujt arra nézve, hogy a t. gazdaközönség igényei minden tekintetben kielégíttetnek.

Kedvező fizetési feltételek !!

A t. gazdaközönséget raktárom megtekintésére kérve, vagyok

tisztelettel

KLEIN JAKAB

Weiser J. C. gyár képviselője.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.